

แพทยสภา

สภาการพยาบาล

สภาเภสัชกรรม

กระทรวงสาธารณสุข

ทันตแพทยสภา

สภาเทคนิคการแพทย์

สภากายภาพบำบัด

คำประกาศสิทธิและข้อพึงปฏิบัติของผู้ป่วย

เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับประโยชน์สูงสุดจากกระบวนการ และตระหนักถึงความสำคัญของการให้ความร่วมมือกับผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ แพทยสภา สภาการพยาบาล สภาเภสัชกรรม ทันตแพทยสภา สภากายภาพบำบัด สภาเทคนิคการแพทย์ และคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะ จึงได้ร่วมกันออกประกาศรับรองสิทธิและข้อพึงปฏิบัติของผู้ป่วย ไว้ดังต่อไปนี้

• สิทธิของผู้ป่วย •

1. ผู้ป่วยทุกคนมีสิทธิขั้นพื้นฐานที่จะได้รับการรักษาพยาบาลและการดูแลด้านสุขภาพตามมาตรฐานวิชาชีพจากผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ
2. ผู้ป่วยที่ขอรับการรักษายาบาลมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลที่เป็นจริงและเพียงพอเกี่ยวกับการเจ็บป่วย การตรวจ การรักษา ผลดีและผลเสียจากการตรวจ การรักษาจากผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ ด้วยภาษาที่ผู้ป่วยสามารถเข้าใจได้ง่าย เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถเลือกตัดสินใจในการยินยอมหรือไม่ยินยอมให้ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพปฏิบัติต่อตน เว้นแต่ในกรณีฉุกเฉิน อันจำเป็นเร่งด่วนและเป็นอันตรายต่อชีวิต
3. ผู้ป่วยที่อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตรายถึงชีวิตมีสิทธิได้รับการช่วยเหลือรีบด่วนจากผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพโดยทันทีตามความจำเป็นแก่กรณี โดยไม่ต้องคำนึงว่าผู้ป่วยจะร้องขอความช่วยเหลือหรือไม่
4. ผู้ป่วยมีสิทธิได้รับทราบชื่อ สกุล และวิชาชีพของผู้ให้การรักษาพยาบาลแก่ตน
5. ผู้ป่วยมีสิทธิขอความเห็นจากผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพอื่นที่มีได้เป็นผู้ให้การรักษาพยาบาลแก่ตน และมีสิทธิในการขอเปลี่ยนผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพหรือเปลี่ยนสถานพยาบาลได้ ทั้งนี้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของสิทธิการรักษาของผู้ป่วยที่มีอยู่
6. ผู้ป่วยมีสิทธิได้รับการปกปิดข้อมูลของตนเอง เว้นแต่ผู้ป่วยจะให้ความยินยอมหรือเป็นการปฏิบัติตามหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ เพื่อประโยชน์โดยตรงของผู้ป่วยหรือตามกฎหมาย
7. ผู้ป่วยมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลอย่างครบถ้วนในการตัดสินใจเข้าร่วมหรือถอนตัวจากการเป็นผู้เข้าร่วมหรือผู้ถูกทดลองในการทำวิจัยของผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ
8. ผู้ป่วยมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลเฉพาะของตนที่ปรากฏในเวชระเบียนเมื่อร้องขอตามขั้นตอนของสถานพยาบาลนั้น ทั้งนี้ข้อมูลดังกล่าวต้องไม่เป็นการละเมิดสิทธิหรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของผู้อื่น
9. บิดา มารดา หรือผู้แทนโดยชอบธรรม อาจใช้สิทธิแทนผู้ป่วยที่เป็นเด็กอายุยังไม่เกินสิบแปดปีบริบูรณ์ ผู้บกพร่องทางกายหรือจิต ซึ่งไม่สามารถใช้สิทธิด้วยตนเองได้

• ข้อพึงปฏิบัติของผู้ป่วย •

1. สอบถามเพื่อทำความเข้าใจข้อมูลและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นก่อนลงนามให้ความยินยอม หรือไม่ยินยอมรับการตรวจวินิจฉัยหรือการรักษาพยาบาล
2. ให้ข้อมูลด้านสุขภาพและข้อเท็จจริงต่างๆ ทางกายภาพที่เป็นจริงและครบถ้วนแก่ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพในกระบวนการรักษาพยาบาล
3. ให้ความร่วมมือและปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามได้ให้แจ้งผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพทราบ
4. ให้ความร่วมมือและปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสถานพยาบาล

5. ปฏิบัติต่อผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้ป่วยรายอื่น รวมทั้งผู้มาเยี่ยมเยียน ด้วยความสุภาพให้เกียรติและไม่กระทำการที่รบกวนผู้อื่น

6. แจ้งสิทธิการรักษาพยาบาลพร้อมหลักฐานที่ตนมีให้เจ้าหน้าที่ของสถานพยาบาลที่เกี่ยวข้องทราบ

7. ผู้ป่วยพึงรับทราบข้อเท็จจริงทางการแพทย์ ดังต่อไปนี้

7.1 ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานและจริยธรรม ย่อมได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายกำหนดและมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการถูกกล่าวหาโดยไม่เป็นธรรม

7.2 การแพทย์ในที่นี้ หมายถึง การแพทย์แผนปัจจุบันซึ่งได้รับการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ โดยองค์ความรู้ในขณะนั้นว่ามีประโยชน์มากกว่าโทษสำหรับผู้ป่วย

7.3 การแพทย์ไม่สามารถให้การวินิจฉัย ป้องกัน หรือรักษาให้หายได้ทุกโรคหรือทุกสภาวะ

7.4 การรักษาพยาบาลทุกชนิดมีความเสี่ยงที่จะเกิดผลอันไม่พึงประสงค์ได้นอกจากนี้ เหตุสุดวิสัยอาจเกิดขึ้นได้ แม้ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพจะใช้ความระมัดระวังอย่างเพียงพอ ตามภาวะวิสัยและพฤติการณ์ในการรักษาพยาบาลนั้นๆ แล้ว

7.5 การตรวจเพื่อการคัดกรอง วินิจฉัย และติดตามการรักษาโรค อาจให้ผลที่คลาดเคลื่อนได้ด้วยข้อจำกัดของเทคโนโลยีที่ใช้ และปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ ที่ไม่สามารถควบคุมได้ตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน

7.6 ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพมีสิทธิใช้ดุลพินิจในการเลือกกระบวนการรักษาพยาบาลตามหลักวิชาการทางการแพทย์ ตามความสามารถและข้อจำกัดตามภาวะวิสัยและพฤติการณ์ที่มีอยู่ รวมทั้งการปรึกษาหรือส่งต่อโดยคำนึงถึงสิทธิและประโยชน์โดยรวมของผู้ป่วย

7.7 เพื่อประโยชน์ต่อตัวผู้ป่วย ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพอาจให้คำแนะนำหรือส่งต่อผู้ป่วยให้ได้รับการรักษาตามความเหมาะสม ทั้งนี้ผู้ป่วยต้องไม่อยู่ในสภาวะฉุกเฉินอันจำเป็นเร่งด่วนและเป็นอันตรายต่อชีวิต

7.8 การปกปิดข้อมูลด้านสุขภาพ และข้อเท็จจริงต่างๆ ทางกายภาพของผู้ป่วยต่อผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ อาจส่งผลกระทบต่อกระบวนการรักษาพยาบาล

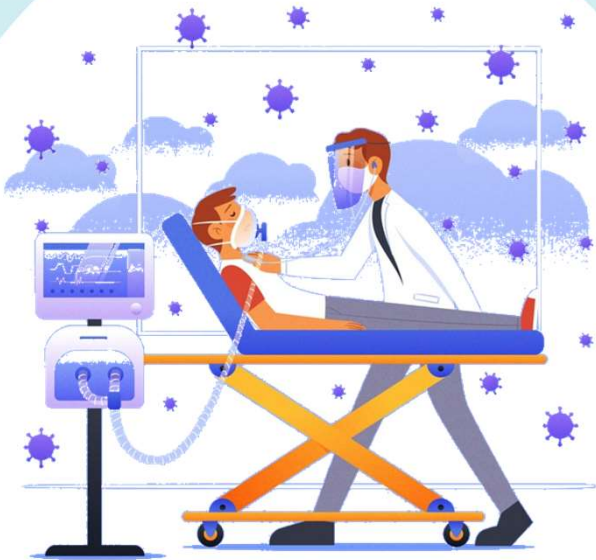
7.9 ห้องฉุกเฉินของสถานพยาบาล ใช้สำหรับผู้ป่วยฉุกเฉินอันจำเป็นเร่งด่วนและเป็นอันตรายต่อชีวิต

ประกาศ ณ วันที่ 12 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2558

(นพ.ณรงค์ สหเมธาพัฒน์)

ปลัดกระทรวงสาธารณสุข
ประธานคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะ

(ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.สมศักดิ์ โล่ห์เลขา) นายกแพทยสภา	(รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ บุญทอง) นายกสภาการพยาบาล
(รองศาสตราจารย์พิเศษ ภก.กิตติ พิทักษ์นิตินนท์) นายกสภาเภสัชกรรม	(ทันตแพทย์ ธรณินทร์ จรัสจรัสเกียรติ) นายกทันตแพทยสภา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานดา ชัยภิญโญ) นายกสภากายภาพบำบัด	(รองศาสตราจารย์ ทนพ.สมชาย วิริยะยุทธกร) นายกสภาเทคนิคการแพทย์

หน้าที่อันพึงปฏิบัติ ของผู้ป่วย

RIGHTS AND RESPONSIBILITIES

ประกาศแพทยสภา เรื่อง หน้าทีอันพึงปฏิบัติของผู้ป่วย

ด้วยกระบวนการรักษาพยาบาลภายใต้การดูแลของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมนั้น
ทุกอย่างล้วนเป็นไปเพื่อมุ่งหวังให้ผู้ป่วยพ้นจากความเจ็บป่วยและทุกข์ทรมาน อัน
เนื่องมาจากโรคภัยไข้เจ็บเป็นสำคัญ แต่นอกเหนือจากความพยายามของผู้ประกอบวิชาชีพ
เวชกรรมและบุคลากรสาธารณสุขแล้ว หนึ่งในปัจจัยสำคัญอันจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์
ดังกล่าวได้ คือ **“การได้รับความร่วมมือจากผู้ป่วย”** ซึ่งหลายประเด็นเป็นสิ่งที่
ผู้ป่วยอาจไม่ทันตระหนักหรือทราบมาก่อนว่า เป็นสิ่งจำเป็นและมีผลอย่างยิ่งต่อการบรรลุ
วัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑(๑) ประกอบกับมาตรา
๗(๒) และ ๗(๔) แห่ง พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕ แพทยสภาจึงออก
ประกาศ **“หน้าที่อันพึงปฏิบัติของผู้ป่วย”** ดังนี้

ข้อ 1

การเอาใจใส่และดูแลสุขภาพของตนเอง รวมทั้ง
การปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม
เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในกระบวนการรักษาพยาบาล

ทั้งนี้หากผู้ป่วยเห็นว่าไม่อาจทำตามคำแนะนำ
ดังกล่าวได้ ผู้ป่วยควรแจ้งให้ทราบโดยทันที
เพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดร่วมกัน

ข้อ 2

ผู้ป่วยพึงเปิดเผยข้อมูลด้านสุขภาพ
“ที่เป็นจริงและอยู่ในความรับรู้” ของผู้ป่วย
แก่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ทั้งนี้เพื่อผู้ประกอบวิชาชีพ
เวชกรรมจะได้รับทราบข้อมูลด้านสุขภาพทั้งหมด อันจะ
เป็นประโยชน์ต่อการให้การรักษายาบาลและป้องกันมิให้
เกิดผลเสียร้ายแรงต่อตัวผู้ป่วยเอง และต่อผู้ป่วยรายอื่น
รวมทั้งบุคลากรสาธารณสุขที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 3

ผู้ป่วยพึงปฏิบัติตามระเบียบ
ที่สถานพยาบาลกำหนดไว้

✓ Do ✗ Don't

ข้อ 4

ผู้ป่วยพึงตระหนักว่า
การใช้สิทธิการรักษาพยาบาล รวมทั้ง
สิทธิผู้ป่วยตามที่กำหนดไว้
ต้องไม่เป็นการละเมิดสิทธิของผู้ป่วย
ท่านอื่น

ข้อ 5

ผู้ป่วยพึงหลีกเลี่ยงการกระทำการใด ๆ อันเป็น
การรบกวนการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบของ
ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมและบุคลากรสาธารณสุข

หากมีกรณีที่ผู้ป่วยไม่เห็นด้วยต่อการปฏิบัติหน้าที่
ดังกล่าว ท่านสามารถให้คำแนะนำหรือใช้สิทธิ
ร้องเรียนได้ตามระเบียบปฏิบัติของสถานพยาบาล
นั้น ๆ

ข้อ 6

ผู้ป่วยพึงตระหนักว่า ห้องฉุกเฉิน เป็นสถานที่ซึ่งจัดเตรียมไว้เป็นการเฉพาะ เพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยที่ตกอยู่ใน **“ภาวะเร่งด่วนและเป็นอันตรายอันใกล้ต่อชีวิต”** เป็นสำคัญ

บุคลากรสาธารณสุขจะให้การรักษาลำดับ **“ความเร่งด่วนทางการแพทย์”** เป็นสำคัญ
ดังนั้นพึงหลีกเลี่ยงหรืองดเว้นการกระทำการใด ๆ
อันเป็นการรบกวนการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบของบุคลากรในห้องฉุกเฉิน

ข้อ 7

ผู้ป่วยพึงตระหนักว่า “ทรัพยากรในระบบสาธารณสุขมีราคาแพงและมีจำนวนจำกัด”

ผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมร่วมกับสถานพยาบาล จึง

จำเป็นต้องมีมาตรการในการจัดสรรการใช้ทรัพยากรอันมีค่าอย่างระมัดระวัง

การกระทำใด ๆ ของผู้ป่วยโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์

อาจส่งผลให้เกิดการสูญเสียทรัพยากรอันมีค่า และส่งผลเสียร้ายแรง ต่อการรักษาพยาบาล

ของตัวผู้ป่วยเอง รวมทั้งต่อผู้ป่วยท่านอื่น

ข้อ 8

ผู้ป่วยพึงเคารพสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคลากรสาธารณสุข
และผู้ป่วยท่านอื่นในสถานพยาบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ห้ามกระทำการถ่ายรูป บันทึกเสียงหรือภาพเคลื่อนไหว
รวมทั้งกระทำการอื่นใดที่คล้ายคลึงกันนี้
โดยมิได้รับความยินยอมก่อน

ข้อ 9

ผู้ป่วยพึงตระหนักว่า

“เอกสารลงนามในการให้ความยินยอมเพื่อรับการรักษาพยาบาล”
เป็นเอกสารสำคัญที่ให้รายละเอียด ตลอดจนข้อจำกัด
และความเสี่ยงของการรักษาพยาบาล

Informed Consent

ไม่มีวิธีการรักษาใดที่ไม่มีความเสี่ยง
อ่านก่อนลงนามทุกครั้ง

ดังนั้นก่อนทำการลงนามในเอกสารดังกล่าว
ผู้ป่วยต้องอ่านและทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อน

ทั้งนี้หากมีข้อสงสัยหรือมีความไม่เข้าใจใด ๆ
ควรสอบถามผู้เกี่ยวข้องก่อนการลงนามทุกครั้ง

ข้อ 10

ผู้ป่วยพึงตระหนักว่า

การละเลยหรือไม่ปฏิบัติตามรายละเอียดข้างต้น

อาจส่งผลเสียต่อการรักษาพยาบาลของผู้ป่วยเอง และ

ในบางกรณี หากเกิดความเสียหาย ต่อสถานพยาบาล

หรือผู้ป่วยท่านอื่น

ท่านอาจได้รับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติ

ด้วยความปรารถนาดี

TRUST
www.trust.or.th ตั้งใจ ใจดี จริยวัตร